

Bc. Eliška Volfová

Pojmová metafora ve španělštině

(posudek oponenta diplomové práce)

Předkládaná práce se zabývá metaforou, tedy tématem, kterému je ve studijních plánech oboru Hispanistika věnována spíše jen okrajová pozornost, navíc rozprostřená mezi lingvistiku a literaturu. Z toho vyplývá, že Eliška Volfová se mohla méně, než bývá u diplomových prací obvyklé, opírat o poznatky získané během studia, a musela tedy postupovat velmi samostatně. Úkol jí navíc ztěžovala abstraktnost tématu a skutečnost, že zásadní práce ze sekundární literatury jsou obecnělingvistické, nikoli hispanistické, většinou navíc psané anglicky. Není nejmenších pochyb, že se autorka s těžkým úkolem vypořádala výborně.

Struktura práce je standardní. Větší část textu je teoretická a je věnována výkladu teorie metafor z hlediska kognitivní lingvistiky. Autorka se postupně zabývá významem a definicí metafor a pojmové metafor, jejímu srovnání s metonymií a její roli v gramatice. Výklad je velmi kultivovaný a především věcně správný a přehledný, třebaže usiluje o nesnadný náčrt chápání metafor (a metonymie) v rámci současné kognitivní lingvistiky s přihlédnutím k předešlému vývoji disciplíny. Rozumně vychází z jedné konkrétní koncepce (Lakoff), ale přihlíží i k přístupům jiným. Teoretická část tak vytváří výborný základ pro případovou studii „metafor, kterými se hněváme“. Úvod této praktické části zasazuje zkoumanou emoci (hněv) do širšího psychologického a kognitivně-lingvistického rámce a definuje použitou metodu. Následují dvě samostatné analýzy. První z nich konfrontuje typologii metafor spjatých s hněvem, převzatou ze sekundární literatury, s daty získanými ze španělských a českých frazeologických příruček, druhá pak zmiňovanou typologii propojuje s metaforickými kolokacemi slov *ira*, *rabia*, *cólera*, resp. *hněv*, *vztek*, *zlost*, jak je autorka získala ze španělské a české části paralelního korpusu InterCorp. Závěrečná část shrnuje nejdůležitější výsledky práce.

Mé hodnocení práce je veskrze pozitivní: byť jsou některé části teoretického výkladu, totiž ty, kde autorka částečně opouští pole kognitivní lingvistiky, poněkud méně přesvědčivé než ty ostatní, mohu konstatovat, že v práci nenacházím z obsahového ani metodologického hlediska vážnějších slabín. Práce s daty je bezchybná, jejich analýza také (oceňuji, že se autorka nenechá strhnout k příliš subjektivním interpretacím, jak tomu v některých studiích z kognitivní lingvistiky bývá). Aplikace poznatků z osvojených teorií je náležitá.

Velký přínos práce spatřuji právě v tom, že je jednou z nemnoha českých hispanistických studií, které na analýze konkrétního jazykového materiálu ukazují možnosti kognitivní lingvistiky. Vzhledem k rostoucímu významu této disciplíny ve světě je to velmi důležité.

Otázky a podněty k obhajobě:

- U některých jevů komentovaných v kapitole *Metafory v gramatice* si nejsem jist, zda je „kognitivní“ argumentace přijatelná (mám na mysli zejména prostorovou a pohybovou metaforu, zejména u předložek, např. na s. 44 u analýzy předložek ve větě *La tienda está abierta...*, některé analýzy u teorie řečových aktů nebo u členu), ale to je jen detail, navíc týkající se spíš teorie, kterou Eliška Volfová přejímá, nikoli její analýzy.
- Na s. 34 autorka mluví o tom, že „přirovnání jsou implicitní metafory“. Může tento výrok vysvětlit podrobněji?
- Zdá se, že u některých metafor je systém vystaven na protikladech dvou pojmů (ty často nejsou diskrétní, jsou chápány škálovitě a připouštějí mezistupně). Uvažovala autorka o tom spojit popis metafor spjatých s hněvem s metaforami spojenými s opačnou emocí?

Formálně a jazykově je práce připravena velmi pečlivě, překlepů nacházím minimum.

Celkově se domnívám, že jde o velmi nadprůměrnou práci. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 20. 1. 2020

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.